

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 4. januarja 1934.

Štev. 2.

Neorganiziranost gospodarstva

Nešetokrat je bilo že povedano v jugoslovanskih listih, da nam je zedinjenje dalo tudi to nalogo, da s povečanim delom nadoknadimo vse to, kar smo izgubili v letih politične neodvisnosti. Na nobenem polju pa nismo vsled politične neodvisnosti tako zastali, ko na gospodarskem polju, ker je pač gospodarski napredek najbolj odvisen od politične neodvisnosti. Vsa peza našega dela bi se torej morala uveljaviti predvsem na gospodarskem polju. To je bila naloga, ki nam je kar avtomatično pripadla obenem z osvobodjenjem. Pri nas pa se je delalo ravno narobe. Na vseh drugih poljih se je več delalo, ko na gospodarskem, ki se je že skoraj načelno preziralo in omalovaževalo. Če bi samo desetino te energije, ki smo jo uporabili za politične prepire, uporabili za gospodarstvo, pa morda gospodarske krize niti ne bi doživeli. Tako pa nas je zadela čisto nepripravljena, da je zastonj vseh naših življenj.

Čeprav nas je stiska tako zelo prijela, pa še vedno nočemo razumeti njenega nauka, da je namreč pot iz stiske le na podlagi sistematičnega, odločnega in organiziranega dela. Zlasti organiziranega, ker brez organizacije se samo po nepotrebnem trosijo sile, ker se dostikrat dela ena in ista stvar dvakrat, druga pa se sploh ne naredi.

Pri nas pa res organiziranega gospodarstva še ne poznamo in ga morda niti nočemo spoznati. Nimamo niti ene organizacije, ki bi vsaj z delno pravico mogla reči, da reprezentira jugoslovansko gospodarstvo. Nimamo niti enega zavoda, ki bi proučeval razvoj našega gospodarstva z ozirom na gospodarske razmere po svetu in ki bi na podlagi objektivnih podatkov podajal direktive, v katero smer naj se obrne naše gospodarstvo. Nimamo niti ene osrednje stanovske gospodarske korporacije, ki bi mogla reči o sebi, da reprezentira vsaj en jugoslovanski gospodarski stan. Povzpeli smo se šele do začetne stopnje organiziranega gospodarstva, da imamo v posameznih pokrajinah več ali manj intenzivno delujoče gospodarske organizacije, ki pa se vedno zanimajo le za razmere na svojem področju. Le tu pa tam se zgodi, da se združijo več teh organizacij v obrambi skupnega interesa, toda tudi ta skupnost je redoma le začasna in vedno niti ne iskrena. Saj se ne moremo niti dogovoriti za skupen nastop niti tam, kjer hoče tujina z nami govoriti kot s celoto, kakor prav žalostno kaže razbitost naših lesnih organizacij in brezuspešno prizadevanje slovenskih lesnih producentov in trgovcev, da se ustanovi v lesni stroki enotna jugoslovanska organizacija. Pri takšni neorganiziranosti se pač ni čuditi, če se še ne vidi izhod iz stiske, pa čeprav naš človek tako skromno živi, da bi pri obilici plodov, ki jih pridelava in da jih pripravi iz zemlje, morala biti za nas stiska že davno premagana težava.

Ker ni naše gospodarsko delo organizirano, zato tudi nimamo nobenih pravih podatkov, kakšno je stanje našega gospodarstva. Tistih par statističnih števil, ki se jih tu pa tam čita v listih, je brez vsake prepričujoče sile in zato tako pogosto doživljamo, da se naše številke o zunanji trgovini ne krijejo s številkami, ki jih podajajo tuje države. Ker pa nimamo zanesljivih podatkov, tudi ne moremo imeti nobenega pravega načrta, kako bi se mogli izkoptati iz krize. In zato tavamo naprej v nejasnosti in položaj se zboljšuje le v toliko, v kolikor neumorno delo posameznikov z dvigom lastnega podjetja že skoraj izsili izboljšanje.

Naše gospodarsko življenje je treba organizirati in predvsem ustvariti centralno gospodarsko organizacijo, ki bo zajela vse

naše gospodarstvo in na podlagi potreb ter produkcije vsega gospodarstva ustvarila enoten gospodarski načrt za vso državo. Na podlagi tega načrta se mora začeti iniciativno sodelovanje vseh pokrajinskih gospodarskih organizacij, da ne bodo le nastopale v obrambo enega ali drugega ogroženega interesa, temveč da bodo kar naprej dajale smer posameznikom in društvom, kako usmeriti njih delo. Seveda pa mora imeti ta centralna gospodarska organizacija tudi potrebno avtoriteto, da

se bodo njena navodila tudi izpolnjevala in sicer ne le od zasebnih gospodarstev, temveč, da bodo enako obvezna tudi za vsa državna podjetja in ustanove, pa tudi za državno upravo samo. Takšna organizacija bi mogel biti le gospodarski svet, ki ga ukazuje ustava in ki ga določa zakon, ki pa še vedno ni doživel uresničenja.

A doživeti ga mora, ker v začetku vsega zboljšanja je organizacija gospodarstva, je — gospodarski svet.

Pred stabilizacijo dolarja Več ko stoodstotno zlato kritje na polovico razvrednotenega dolarja

Predsednik Roosevelt je zopet energično posegel v gospodarsko življenje. Po njegovem navodilu je izdal državni zakladni urad dekret, da je treba vse zlato oddati državnemu zakladu, ki bo plačeval unco čistega zlata le po stari dolarski pariteti, to je po 20,67 dolarjev, dočim je danes unca čistega zlata dejansko vredna 86 dolarjev. Od oddaje je oproščeno edinele zlato, ki je predelano v okraske, dragulje, spominske novce in podobno in se torej nova odredba bisteno razlikuje od prejšnje, ki je bila izdana za časa valutne panike. Zlato bo torej zakladni urad plačal za 40 odstotkov nižje od njegove dejanske vrednosti, vsled česar pomeni novi dekret oddajo premoženja. Novo odredbo razlagajo z bližnjo zakonito devalvacijo dolarja. Sodijo, da bo vsled nove odredbe oddano zlata za 528 milijonov dolarjev, ki pa je dejansko vredno nad 700 milijonov. Razlika v višini skoraj 200 milijonov bi bila v primeru zakonite devalvacije dolarja dobiček onih, ki so zlato poskrili. Mesto njih pa bo napravil ta dobiček zakladni urad in zato je izšel dekret o obvezni oddaji vsega zlata.

Informirani krogi trde, da bo dolar stabiliziran na vrednosti 41.34 dolarjev za unco čistega zlata. To bi pomenilo znižanje dolarjeve vrednosti za polovico. Z devalvacijo dolarja bi se vse zlate zaloge Združenih držav Sev. Amerike po knjižni vrednosti dvignile za 50%. Ker znašajo zlate zaloge rezervnih bank 3,6 milijard, one javnih ustanov okoli 0,7 milijard, bi to pomenilo, da bi Amerika imela za 8,6 milijard zlata po novi vrednosti dolarja in bi bili vsi njeni bankovci več ko 100odstotno kriti. Še več, ker znaša v Ameriki ves obtok plačilnih sredstev le 5,7 milijard, bi mogle Združene države izdati še za več ko 3 milijarde novih bankovcev in vendar bi bili tudi ti stoodstotno kriti z zlatom, ker za srebrni in kovani denar ni treba zlatega kritja.

Manjši promet na pošti

Objavljeni so bili podatki o poštnem prometu v l. 1933. Iz teh podatkov je razvidno, da se je brzojavni promet znižal za skoraj 30 odstotkov, nazadoval pa je tudi pisemski in tovorni poštni promet. Samo tiskovin se je več poslalo in pa Poštna hranilnica zaznamuje večji promet. Časopisi pravijo, da je kriza povzročila zmanjšanje poštnega prometa. Kakor je gotovo, da ni bila kriza brez vpliva na poštni promet, tako pa je v tej konstataciji le polovica resnice. Ne samo vsled krize, temveč tudi vsled previsokih pristojbin je padel poštni promet. Razen za tiskovine so bile vse druge poštno pristojbine povečane in le v tiskovinah promet ni padel, ker večji promet v zračni pošti in pri Poštni hranilnici je posledica čisto drugih razlogov. Višje pristojbine so zato v vzročni zvezi s padcem poštnega prometa: staro pravilo, da je povišanje pristojbin samo do gotove mere tudi uspešno, se je izkazalo znova.

Treba pa je tudi le pogledati v razne pisarne in vsakdo bo takoj uvidel, da so poštno pristojbine res že previsoke. Pošt-

ni Državni zaklad bo prevzel od rezervnih bank vse zlato po stari dolarski vrednosti, ko bo pa dolar stabiliziran na polovico svoje vrednosti, bo državni zaklad vrnil zlato po novi vrednosti in s tem napravil ogromni dobiček v višini 3 do 4 milijard dolarjev. Ta dobiček namerava vlada uporabiti za oživljenje gospodarskega življenja. S temi milijardami bo mogla vlada podpreti vse industrije in vso ameriško produkcijo, mogla bo nadalje izvesti največja javna dela in s tem prav znatno znižati brezposelnost. Pri tem pa bo dolar stoodstotno krit in bo zopet ena najtrdnjih valut, poleg tega pa bo njegova znižana vrednost dovoljevala ameriškim izvoznikom, da bodo mogli uspešno konkurirati na vseh tujih trgih. Roosevelt bo torej dobil na račun onih, ki so verovali v nespremenljivo vrednost dolarja, milijardne vsote za svoj investicijski načrt brezplačno in vrhu tega bo še narasel ameriški izvoz.

Nastaja pa nevarnost, da bi mogle tudi druge države slediti Rooseveltovemu primeru in da bi zlasti Angleži znižali vrednost funta še nižje kakor pa je Roosevelt znižal vrednost dolarja. Ameriška industrija v tem primeru ne bi mogla z uspehom konkurirati z angleško. Pa tudi to nevarnost hoče preprečiti Roosevelt in zato namerava v kratkem pričeti pogajanja za mednarodno stabilizacijo valut.

Vsled odpora Roosevelta se je na tem vprašanju razbila londonska gospodarska konferenca, sedaj ko je Roosevelt izvedel svoj načrt z dolarjem, pa je zopet Roosevelt tisti, ki hoče izvesti stabilizacijo valut. Čeprav je nad vse zapeljiv komentar k tej spremembi Rooseveltovega stališča, je vendar bolje opustiti vse rekriminacije, ker je mnogo bolj razveseljivo to, da postaja mednarodna stabilizacija valut mogoča. Kajti v tem je prvi pogoj za izhod iz splošne gospodarske krize.

nina postaja tako velika postavka, da vsak podjetnik gleda na to, da to postavko čim bolj zniža. Če je včasih pošiljal svoje ponudbe v zaprtem pismu, jih pošilja danes le v obliki tiskovin. Če je včasih vsako malenkost sporočil stranki v pismu, sedaj sporoča le važnejše zadeve. Včasih so bile brzojavne čestitke zelo v modi, danes jih ne pošilja skoraj nihče več. Pošiljanje paketov po pošti je bilo nekoč nad vse razširjeno, danes nastajajo že zasebna podjetja, ki oskrbujejo prevoz paketov. Tako pada poštni promet vsled previsokih pristojbin.

Je to ista stvar, ki se je pokazala tudi pri trošarini. Kaj pomaga višja trošarina, če pa vsled nje nazaduje potrošnja. Dohodki države kljub višji trošarini, ali točneje: baš vsled previsoke trošarine, padajo in morajo pasti. Kajti dohodki ljudi ostajajo isti ali pa celo nazadujejo. Tako so bile znižane plače drž. nameštencev in prav tako tudi večine zasebnih. Vsled krize so padli zaslužki trgovcev in obrtnikov, vsled padca cen pa tudi dohodki kmetovalcev. A tudi večina industrije se

I. SEJA PREDSEDSTVA ZVEZE TRGOVSKIH ZDRUŽENJ DRAVSKE BANOVINE

bo v torek, dne 9. januarja 1934 v mali dvorani Narodnega doma v Celju, ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo o novih davčnih zakonih in gospodarskih uredbah.
3. Poročilo o organizaciji jugoslovanskega trgovstva.
4. Proračun za leto 1934.
5. Socialno zavarovanje.
6. Razprava o predlogih združenj.
7. Raznosterosti in slučajnosti.

je morala zadovoljiti z manjšimi dohodki. Skoraj vse prebivalstvo ima manjše dohodke, ki so že tako pičlo odmerjeni, da vsak večji izdatek nujno zahteva omejitve na drugi strani. Tako pada potrošnja vseh stvari in tako se manjšajo tudi izdatki za pošto.

Treba bi zato bilo, da se življenje pocieni, da ne bi imeli te nenormalnosti, da občutimo vse slabe strani deflacije in inflacije hkrati. Morda vendar ne bi bilo tako težko, da bi se ta nenormalnost odpravila in da bi pričeli gledati na to, da s pocienitvijo življenja ustvarimo večji promet, s tem pa tudi večji zaslužek. Na vse zadnje je to vendar ono staro pravilo, ki je ustvarjalo desetletja veliko konjunkturo in morda le ni izključeno, da bi to sredstvo tudi sedaj moglo prinesiti zboljšanje.

Malo trgovske kalkulacije v državno gospodarstvo pa bi se prav gotovo dvignili državni dohodki, ki so danes proračunani dostikrat na bazi, ki prekaša plačilno moč prebivalstva. Zato tudi kljub narastku prebivalstva pada donos indirektnih davkov, kar pač najbolj jasno potrjuje, da imajo vse pristojbine svojo mejo.

VELIKO POVEČANJE UVOZA V PALESTINO

Po uradnih podatkih se je povečal uvoz v Palestino od 275 milijonov v 1. polletju 1932 na 398 milijonov funtov v 1. polletju 1933. V ta uvoz pa se ne računa uvoz za potrebe angleških čet v Iraku in uvoz za petrolejsko družbo ter uvoz dragih kovin. Posebno se je povečal uvoz živil, tekstilnega blaga in proizvodov kovinske industrije. Tako so se je uvoz ječmena potrojil, uvoz pšenice se je dvignil od 9000 na 23.000 ton, uvoz jajc kljub zelo povečani domači proizvodnji od 8 na 16 milijonov jajc in uvoz perutnine od 58 na 124 tisoč živali. Tudi izvoz sirovega masla, mesa in piva se je znatno povečal. — Zelo ugodni so tudi izgledi za izvoz gradbenega lesa v Palestino. Zlasti bi bil potreben les za gradnjo lesenih hiš.

KONTINGENTIRANJE UVOZA V FRANCIJI

Francoska vlada bo na novo uredila uvozne kontingente za vse države. Pariška trgovinska zbornica je zato poslala francoski vladi spomenice, v kateri zahteva, da se vlada pri določitvi kontingentov ravna po teh načelih: 1. Vlada si mora prizadevati, da z znižanjem kontingentov doseže od drugih držav nove koncesije. 2. V sporazumu s producentskimi in konzumnimi organizacijami naj vlada določi kontingente, ki bi bili brez škode za francosko gospodarstvo. 3. Vsem državam, ki bi delale kakšne ovire francoskemu izvozu, treba znižati kontingente. 4. Na ta način povečati francoski izvoz in zmanjšati pasivni saldo trgovinske bilance.

Prihodnja številka »Trgovskega lista« izide vsled praznika Sv. treh kraljev šele v torek, dne 9. januarja.

Vsem čitateljem pravoslavne vere želi vesele božične praznike

»Trgovski list.«

Denarstva

STANJE NARODNE BANKE

Po izkazu Narodne banke z dne 31. decembra se je njeno stanje po 22. decembru spremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Na aktivni strani:

Zlata in devizna podlaga se je povečala za 3.6 na 1.906.2; zlata je ostala skoraj neizpremenjena, devizna se je povečala za 4.4 na 111.2, dočim so tuje valute padle za 0.77 na 8.4.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so padle za 14.3 na 54.5.

Vsota kovanega denarja v niklju in srebru je padla za 34.1 na 239.9.

Znatno so se znižala posejila in sicer za 25.2 na 2.101; eskontna so padla za 13.1 na 1.808.8, lombardna pa za 12.1 na 293.1.

Vrednostni papirji so se zmanjšali za 1.5 na 11.7, prejšnji predjemi državi pa 4.67 na 1.715.5.

Vrednosti rezervnega fonda so večje za 7.8 in znašajo 54.9, vrednosti drugih fondov so se dvignile za 4.9 na 11.7.

Račun nepremičnin se je znižal za 8.47 na 153.7, razne aktivne pa so padle na 115.1.

Na pasivni strani:

Rezervni fond se je povečal za 14.8 na 84.3, drugi fondi pa 5.18 na 13.79.

Obtoč bankovcev se je dvignil za 150.03 na 4.327.1, zato pa so se zmanjšale obveze na pokaz za 161.1 na 1.031.0.

Državne terjatve so se znižale 0.2 na 7.3, tekoči računi pa za 174.7 na 474.4, razni računi pa so se dvignili za 13.8 na 549.2.

Obveze z rokom so se dvignile za 12.9 na 1.106.3, razne pasive pa so padle za 210.6 na 222.9.

Skupno zlato in devizno kritje se je dvignilo od 35.43% na 35.57%, samo zlato pa od 33.43% na 33.50%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

*

Posebna parlamentarna komisija za zaščito zlate veljave se ustanovi v Franciji.

Devizne predpise je v zadnjem času zelo omejevala avstrijska Narodna banka, da so sedaj praktično vse devizne omejitve v uvozni trgovini prenehale.

Zlata podlaga Francoske banke se je v zadnjem tednu zmanjšala za 86,7 milijonov frankov. Otok zlata iz Francije torej še ni prenehal.

Pomudbe. poupraševanja

Izvoz oglja in drv v Italijo. Interesentom se je obrniti s svojimi ponudbami glede izvoza oglja in drv v Italijo direktno na tvrdko »Internationale« Postojna (Prestranek).

Tvrška Paicetta Virgilio, Celovec, poštni predal 211, želi stopiti v kupčijske zveze s tuk. producenti trdega lesa, zlasti bukovine. Ponudbe je interesentom direktno nasloviti na imenovano tvrdko.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Seleburova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

IZVOZ GRŠKEGA TOBAKA

Grška je v prvih devetih mesecih l. 1933. izvozila tobaka v listih za nad eno milijardo drahem, cigaret pa za 12.6 milijonov. Največ grškega tobaka je uvozila Nemčija, namreč za 400.4 milijonov drahem. Od drugih držav so uvozile: Združene države Sev. Amerike za 219.3, Francija za 65.4, Italija za 72.6 in Avstrija za 68.2 milijonov drahem. Najbolj se je za cigarete zanimala Italija, nato pa Anglija in sovjetska Rusija.

Iz naših organizacij

Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča vse gg. učne gospodarje, da se prične pouk na trg. nad. šoli v četrtek dne 4. januarja 1934. — Uprava združenja.

Davčne zadeve

Dospelost neposrednih davkov

Davčna uprava razglša:

V smislu čl. 148. zakona o neposrednih davkih se objavlja, da dospe v I. četrtletju 1934 v plačilo:

A) dne 1. januarja 1934

I. četrtletni obroki zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice;

B) dne 15. avgusta 1934

I. polletni obrok zemljarine.
Prizadeti davčni zavezanci se opozarjajo, da te obroke v lastnem interesu poravnajo pravočasno in sicer davke navedene

ad A) najkasneje do dne 15. februarja 1934., ad B)

najkasneje do dne 15. avgusta 1934.

Uslužbeni davek morajo pobrati, odnosno odvesti davčni upravi s seznamkom vsi delodajalci, ki zaposlujejo nad 20 uslužbenec, kakor tudi vse državne in samoupravne institucije in načeloma družbenemu davku zavezane osebe neglede na število zaposlenec — najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca.

Ostali delodajalci pa morajo pobrati uslužbeni davek v davčnih znamkah tako, da jih ob vsakokratnem izplačilu mezde nalepijo v davčni knjižici na za to določenem mestu in uničijo z žigom ali svojeročnim podpisom. (Cl. 98., 99., 100. zak. in pravilnik o neposrednih davkih.)*

* Za »Bednostni sklad« morajo vsi službodajalci izza 1. 7. 1933 brez izjeme odpremljati davčni upravi v gotovini s seznamom in duplo 1/2% od zaslužkov odnosno mezd svojih nameščencev in delavcev.

Davek na neoženjene osebe, katerih mesečni prejemki znašajo več kot 2.500.—, pa morajo vsi delodajalci brez izjeme od-

premiti v istem roku davčni upravi v gotovini.

Zavodi, naprave in podjetja, ki so dolžna pobirati davek na rente po čl. 71. zakona o neposrednih davkih, morajo odpremiti pobrane zneske po seznamku najkasneje v 45. dneh po preteku vsakega polletja, torej za

I. polletje do vštetelega 14. avgusta 1934., II. polletje do vštetelega 14. februarja 1935.,

Davčni zavezanci splošnega davka na posl. promet po zakonu z dne 31. I. 1922, ki plačujejo davek po knjigi opravljenega prometa, morajo predložiti prijave in plačati ustrezni davek za IV. četrtletje 1933 najkasneje do 30. januarja 1934.

Davčni zavezanci skupnega davka na posl. promet, po zakonu z dne 12. julija 1930., ki so izbrali način plačevanja po vplačilih v gotovini in menicah, morajo polagati odplačila po prometu vsakega meseca v 20 dneh po preteku vsakega meseca z mesečnimi prijavi, oni pa, ki so izbrali za podstavo obračuna promet po fakturah pa v 50 dneh po preteku vsakega meseca.

Dokler se ne izvrši odmera davkov za tekoče leto, se morajo plačevati po davčnem predpisu iz prejšnjega leta (Cl. 147.).

Davek novih davčnih zavezancev in novih davčnih predmetov se mora plačati najkasneje v 30 dneh po prejemu plačilnega naloga.

Kdor ne plača dospelih obrokov do skrajnega plačilnega roka, mora plačati od tega dne pa do dne plačila 6% one letne zamudne obresti in proti njemu se uvede izvršilno postopanje, ki je v zvezi s stroški:

- za pismeni opomin ena para od vsakega dinarja dolga, najmanj pa 10 Din;
- za rubežen 2 pari od vsakega dinarja dolga, najmanj pa 10 Din in taksa po t. p. 79. taksnega zakona v znesku 5 Din;
- za dražbo taksa po t. p. 81. taksnega zakona.

Fran Krapeš — 70 letnik

V čisto izrednih prilikah slavi svojo 70-letnico mož, ki je pač zaslužil, da bi jo praznoval v bolj veselih okoliščinah. Kajti Fran Krapeš je bil vedno mož dela, vrh tega mož iniciativnega in vsej splošnosti služečega dela. Posebno mnogo pa se mora zahvaliti jubilaru slovenska Ljubljana. Saj je Fran Krapeš ustanovil v Ljubljani prvo slovensko kavarno, ki pa je bila še majhna in skromna. Po potresu pa uredil na Dvornem trgu novo in veliko kavarno, jo okusno opremil v slovenskem slogu, da je bila njegova Narodna kavarna skozi leta v vsakem pogledu prava trdnjava slovenske družbe. In ko je prišel preobrat, da je postala Ljubljana tudi politična slovenska prestolnica ter je padla stara nemška trdnjava Kazina, je bilo edino naravno, da je prevzel to kavarno lastnik slovenske profitrudnje, lastnik Narodne kavarne Fran Krapeš. Pa pri nas je že tako, da se večjih tudi najbolj naravne zadeve težko izvedejo in tako se je tudi ta preselitev izvedla šele po mnogih bojih in po par letih. Tedaj pa je Fran Krapeš dokazal, da je bil res poklican, da je postal novi lastnik kavarne »Zvezda«, ker jo je preuredil tako bogato in tako okusno, da je postala ena najlepših kavarn v Ljubljani. Tako je delaven slovenski obrtnik dokazal, da sledi nacionalni osvoboditvi tudi takoj kulturni napredek. A Fran Krapeš se ni zadovoljil le s tem, temveč je odkril Ljubljani tudi kazinski vrt in ustvaril Ljubljani lokal, ki ga nimajo niti večja mesta. S ponosom so vodili Ljubljanci tuje goste na vrt restavracije Zvezde, ki je bila dolgo vrsto let družabno središče vse Ljubljane.

Ni pa to edino delo, ki ga je storil Fran Krapeš v svojem plodonosnem življenju. Z napredkom gostilničarskega in kavarniškega obrta je njegovo ime neoklicljivo zvezano, prav tako pa tudi z napredkom našega obrtništva. Pa tudi v narodnem življenju je bil Fran Krapeš mož, na katerega se je moglo vedno zanesti in kjer je bilo treba žrtvovati, tam je bil vedno tudi Fran Krapeš.

Ni veselo pri srcu človeku, če vidi, da tako zaslužni mož ob svojem jubileju ne more ravno z navdušenimi besedami govoriti o človeški hvaležnosti. Toda upamo, da pride tudi Fran Krapeš še do svoje pravice in v tej želji zaslužnemu delavcu in borcu naš iskren: živeli! Na mnoga leta!

ODLIKOVANJE DVEH SLOVENSКИH OBRTNIKOV

Na iniciativo trgovskega ministra je Mednarodni urad narodnih razstav v Bruslju odlikoval dva slovenska obrtnika, ki sta se odlikovala s svojimi umetno-obrtnimi izdelki. Tako sta prejela diplomi in zlati plaketi kleparski mojster in izdelovalec predmetov iz točnega bakra Alojzij Smerkolj iz Ljubljane ter knjigovez in izdelovalec fine umetne galanterije iz kože Miha Vahtar iz Maribora. Na zadnji seji obrtnega odseka Zbornice za TOI je njen podpredsednik Josip Rebek z lepim nagovorom izročil obema odlikovancema diplomi in zlati plaketi ter povdaril, da je to odlikovanje v čast vsemu slovenskemu obrtništvu. Tudi naše čestitke obe- ma odlikovancema k lepemu priznanju.

Zunanja trgovina

Zboljšanje konjunktura, ki se je pokazalo v Italiji v začetku 2. tromesečja, se je v oktobru zaustavilo. Število brezposelnih je naraslo od 907.000 v septembru na 962.000 v oktobru. Enako je nazadoval indeks kovinske proizvodnje.

Angleški uvoz premoga v Italijo se je v prvih 11 mesecih 1933. zmanjšal za 6%, dočim je narasel uvoz poljskega premoga za 31, sovjetskega pa za 35 odstotkov.

Zboljšanje trgovinskih odnosov med Češkoslovaško in Nemčijo je bilo doseženo v novembru. Češkoslovaški izvoz je narasel od 99 milijonov v oktobru na 111 v novembru, nemški izvoz v Češkoslovaško pa se je dvignil od 98 v septembru in 102 v oktobru na 105 milijonov Kč v novembru. Ni pa še dosegla zunanja trgovina med obema državama stanja v letu 1932.

Francoska vlada je odpravila dopolnilno carino v višini 15% na uvoz angleškega blaga.

Turčija je znižala uvozne kontingente iz vseh držav, s katerimi nima nobenih klinških dogovorov.

Skozi Panamski prekop je šlo v l. 1933. 4367 ladij, to je za 274 več ko v l. 1932.

Cena starim vinom je na Madžarskem narasla za 50%, novim močnim vinom pa celo za sto odstotkov.

SNEZINKA

MILNI PRASEK

BELI SAM!

Trgovci!

Podpisajte domačo industrijo, zato naročite le „Snezinka“ milni prašek, ki je zajamčeno neškodljiv ter vsebuje nad 60% mila

Izdeluje:

Dolničar & Richter

Ljubljana

Rumunska zunanja trgovina

Rumunska zunanja trgovina kaže za prvih 10 mesecev l. 1933. to sliko:

Uvoz je znašal 9.428.9 milijonov lejev, izvoz pa 11.624.2 milijonov lejev. Višek izvoza je znašal torej 2.195.3 milijonov lejev.

V letu 1932. pa je v istem času znašal izvozni višek 4.075.6 milijonov lejev. Izvoz je v letu 1933. nazadoval za več ko dve in pol milijardi.

Kot izvozni predmeti prihajajo predvsem v poštev mineralna olja in njih derivati. Izvoz nafte in vseh njenih stranskih produktov je znašal 6.559.4 milijonov lejev, več ko polovico vsega izvoza. Na drugem mestu so cerealijske z 2.781.7 milijonov ali 24% vsega izvoza. Na tretjem mestu je les, ki ga je izvozila Rumunija za 781 milijonov. Živine in živalskih proizvodov je izvozila Rumunija za 578 milijonov ali 5% vsega izvoza. Rastlinskih semen je izvozila za 398 milijonov (3.4%), sadja in drugih rastlinskih proizvodov pa za 368 milijonov ali za 3.2% vsega izvoza.

Največ je Rumunija izvozila v Anglijo in sicer za 1.911 milijonov lejev. Nato se vrste druge države v tem redu: Francija za 1.471, Italija za 1.131, Nemčija za 1.127, Holandska za 841, Avstrija za 646,

Egipt s 646, Belgija s 577, Češkoslovaška s 508, Madjarska s 407, Španija za 243, Grčija za 240, Poljska s 180, Danska s 160, Palestina s 136 in Jugoslavija s 133 milijonov lejev.

Največ pa je blaga uvozila Rumunija iz Nemčije in sicer za 1.917 milijonov lejev. Iz drugih držav je izvozila Rumunija: iz Anglije za 1.375 milijonov, iz Italije za 1.019, Francije 990, Češkoslovaške za 952, Avstrije za 782, Belgije za 378, Švice za 303, Združenih držav Sev. Amerike za 297, Poljske za 273, Madjarske za 252, Holandske za 236, Egipta za 127 in iz vseh drugih držav za 450 milijonov lejev.

Aktivna je bila rumunska zunanja trgovina najbolj s Holandsko in sicer za več ko 600 milijonov lejev. Nato pa z Anglijo, Francijo, Španijo, Belgijo, Grško, Madjarsko, Dansko in Italijo. Napram Jugoslaviji je bila Rumunija aktivna za 63 milijonov lejev.

Pasivna pa je bila rumunska zunanja trgovina z Nemčijo (za več ko 780 milijonov), s Češkoslovaško za 443, z Združenimi državami Sev. Amerike za 276, s Švico za 248, s Poljsko za 92, z Avstrijo za 25, z Brazilijo za 20 milijonov lejev itd.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Elektroton, družba z o. z.«
Na podlagi notarske izjave z dne 20. decembra 1933. se je na predlog poslovodja Križanca Dragotina iz Zagreba, Praška ulica šte. 6, zaznamovala v smislu § 59. zakona o družbah z omejeno zavezo ustanovitev podružnice v Zagrebu.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 22. decembra 1933.
Fi 760/33 — Rg C V 181/2

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Splošno jugoslovensko bančno društvo d. d., podružnica Ljubljana.«
Član upravnega sveta Weinberger Hugo je prenehal biti generalni direktor zavoda, ostal je še nadalje član upravnega odbora.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 6. decembra 1933.
Fi 698/33 — Rg B III 66/7

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Transformator«, elektrotehnična tovarna, družba z o. z. v Ljubljani.

Po sklepu občnega zbora z dne 13. decembra 1933. se je družba razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidator: dosedanji poslovodja Požnič Franc, uradnik Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani.

Likvidacijska firma: »Transformator« elektrotehnična tovarna, družba z o. z. v likvidaciji.

Likvidator samostojno podpisuje likvidacijsko firmo.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 21. decembra 1933.
Fi 757/33 — Rg C I 93/40.

*

Sedež: Maribor.

Besedilo: »Atama« tekstilna tovarna, družba z omejeno zavezo.

Obratni predmet: Proizvajanje in razpečevanje tekstilnih sirovin in njih izdelkov.

Izbriše se poslovodja Bujatti Evgen, vpiše se pa novi poslovodja Golob Josip, knjigovodja v Koških št. 70.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, dne 21. decembra 1933.
Rg C II 100/5.

*

Sedež: Maribor, Majstrova ulica št. 17.

Besedilo: Marija Slemenšek.

Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom.

Besedilo firme odslej: M. Vrhunc.

Imetnica: Vrhunc Marija, trgovka v Mariboru, Majstrova ulica št. 17.
Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, odd. I., dne 21. decembra 1933.
Rg A I 262/3.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 3. januarja objavlja med drugim: Zakon o trgovinskem sporazumu med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko — Uredbo, s katero se predpisuje dovolitev za proizvodnjo koncentrirane ocetne kisline — Uveljavitev trgovinskega sporazuma z Brazilijo — Razne mednarodne ratifikacije konvencij — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

DOBAVA — PRODAJA

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 10. januarja ponudbe o dobavi ricinovega olja.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 10. januarja ponudbe o dobavi 100 m³ hrastovega jamskega lesa, 2 gumijevih plaščev, 2 zračnic, raznega železa in žice.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. januarja ponudbe o dobavi 2600 kg železne pločevine.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. januarja ponudbe o dobavi 3000 m jeklenih vrvi in 3 jeklenih vrvi za žičarno.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 11. januarja ponudbe o dobavi železnih zakovic, vijakov itd.

Pri komercialnem odseku Vojnotehn. zavoda v Kragujevcu bo dne 12. januarja ofertna licitacija za dobavo 8600 kg medenine, 7000 kosov šamotne opeke; do 13. januarja pa za dobavo raznega lesa, 2000 kg bakra, 200 kg mangan-bakra, 500 kg fosfor-bakra, 200 kg silicium bakra, 1000 kg cinka, 5000 kg svinca, 5400 kg cinka.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dravska direkcija pošte v Ljubljani razpisuje dobavo 44 zimskih plaščev z dobavo sukna. Ponudbe se sprejemajo do 16. januarja 1934, pogoji so na vpogled v rač. ekonomskem odseku.

Uprava policije v Ljubljani razpisuje javno pismeno ofertalno licitacijo za nabavo uniformskih potrebščin za policijsko stražo v Ljubljani in Mariboru za dan 10. februarja v pisarni poveljstva drž. policijske straže v Ljubljani. Gre za nabavo 239 dežnih plaščev, 50 zimskih plaščev, 17 zimskih bluz, 16 dolgih hlač, 15 zimskih jahalnih bluz, 30 letnih platnenih bluz, 211 zimskih kap s kokardami, 90 parov čevljev, 15 parov usnjenih gamaš, 201 par belih rokavic, 15 parov zimskih sivih rokavic, 1 uradniško bluzo, 1 uradniško hlače in 15 spletoev za piščalke. — Prodajni pogoji v »Službenem listu« kr. banske uprave Dravske banovine z dne 3. januarja.

Dne 10. januarja bo pri Komandi Vrbske divizijske oblasti v Banja Luki ustmena licitacija za dobavo 19.000 kg svinjske masti. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

KLJUČNE
vseh vrst fotografij
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLJUČNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Štev. 14615/II.

NABAVAL

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 17. januarja 1934. ob 11. uri dopoldne nabavo 4500 kg čistega bencina. Pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 2. januarja 1934.

Razno

Proračun Trgovsko industrijske zbornice v Zagrebu znaša 344 milijonov dinarjev in je za 300.000 Din manjši ko lanski.

Dolgovi zagrebške občine znašajo, kakor poročajo »Novosti«, 1905 milijonov dinarjev.

V novem sanatoriju »Merkurja« v Zagrebu pride na eno bolniško posteljo 90.000 Din ustanovitvenih stroškov, kakor poroča »Hrvatska Straža«, ki pri tem še dostavlja, da je ta sanatorij najceneje urejen. Tega mnenja bo pač le malo ljudi.

Zakon o zaščiti države bo predložila vlada rumunskemu parlamentu v odobritev. Dimitrov je baje izjavil svoji materi, ki je govorila z njim v sodnem zaporu, da ne bo živ prišel iz Nemčije. V Leipzig sta prišla dva zastopnika mednarodne preiskovalne komisije o požaru berlinskega parlamenta, da zagotovita oproščenim Bolgarom varen izhod iz Nemčije.

Katastrofalna povodenj je bila v Kaliforniji. 21 mostov je porušeni, 31 ljudi je utonilo. Več mest je brez pitne vode in brez razsvetljave.

V premogovniku Nelson III. pri Duchovcu na Češkem je nastala eksplozija. 120 rudarjev je bilo vsled tega zasutih. Bati se je, da vsi izgube življenje.

Grški proračun predvideva dohodke v višini 10.400, izdatke pa v višini 9.750 milijonov drahem.

Nova bolgarska radio-postaja v Sofiji bo imela 50 KW in bo ena najmočnejših postaj na Balkanu.

Nova zračna zveza Rim—Pariz bo otvorena dne 15. januarja. Pot iz Pariza v Rim bo trajala le 6 ur.

Med ameriškim delavstvom se je znova začela propaganda za bojkot nemškega blaga.

Gradbena delavnost v sovjetski Rusiji je dosegla 55 odstotkov tega, kar bi morala po načrtu.

Trzna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Na trgu je le malo sprememb. Vsled toplega vremena je zopet več jabolk, ki se prodajajo po stari ceni. Na zelenjadnem trgu se je prodajala špinača po 2 Din merica. Po isti ceni se je prodajal tudi motovilec. Zeljnatih glav je bilo na trgu mnogo, cena jim je ostala neizpremenjena. Jajca, ki so se v božiču podražila, se prodajajo še naprej po 150 Din jajce.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem z dne 29. decembra 1933 je bilo pripeljanih 35 svinj; cene so bile te: mladi prašiči od 7 do 9 tednov stari 110—120, 3 do 4 mesece stari 200—250, 5 do 7 mesecev stari 350—380, 3 do 10 mesecev stari 450—550, 1 leto stari 600 do 680 Din; 1 kg žive teže 6—7, mrtve teže 950—10 Din. Prodanih je bilo 16 svinj.

VINSKI SEJEM IN RAZSTAVA

bosta v četrtek, dne 4. januarja 1934, v Ivanjkovski dvorani, Ivanjkovci. Prijavljeno je okoli 90 vrst vin iz letnikov 1933 in 1932 in to sortirana in mešana, vsa pa iz Ormoško-Ljutomerskih gor. Prilika bo torej preizkusiti letošnjo kvaliteto, pa tudi nakupiti, kar kdo rabi.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 5. januarja: 12:15: Reproduc. koncert slov. narodnih v duetih. — 12:45: Poročila. — 13:50: Čas, Cigani svirajo v reproduc. glasbi. — 18:00: Zabavno predavanje (Viktor Pirnat). — 18:30: Predavanje ZKD. — 19:00: Sokolstvo. — 19:30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka). — 20:00: Prenos iz Zagreba. — 22:00: Čas, poročila, reprodukcija Smetanovega godalnega kvarteta »Iz mojega življenja«.

Sobota, dne 6. januarja: 7:30: O selekciji kulturnih rastlin (Ing. Ferlic B.). — 8:15: Poročila. — 8:30: Gimnastika (Pustišek Iv.). — 9:00: Versko predavanje — 9:30: Orglje, zvonovi in slov. božične na ploščah. — 10:00: Prenos iz stolnice. — 11:00: Slovenska glasba, izvaja radio-orkester. — 12:00: Čas, reproducirana ruska glasba. — 16:00: Zimka dela v sadovnjaku (Flego Anton). — 16:30: Šramel kvartet Pevec iz Hrastnika, vmes reproduc. valčki. — 20:00: Violinski koncert ge. Fanike Brandl. — 20:45: Harmonika solo, g. Stanko. — 21:30: Čas, poročila. — 21:50: Radio orkester in radiojazz.

Nedelja, dne 7. jan. 7:30: O eksotah v gozdu (Ing. Tavčar Karol) — 8:15: Poročila — 8:30: Gimnastika (Pustišek Ivko) — 9: Versko predavanje — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve — 9:45: Plošče (religiozna glasba) — 10: Predavanje za delavce — 10:30: Vokalni koncert gđc. Sokove in g. Jelačina s spremljevanjem harmonike, vmes radio-orkester — 12: Čas, plošče — 16: Svetba pod Durmitorjem (Regally Vladimir) — 16:30: Koncert Bežigradskega pevskega društva, vmes kvartet mandolin — 20: Prenos opere iz Ljubljane. V odmoru: Čas in poročila.

Ponedeljek, dne 8. jan. 12:15: Plošče — 12:45: Poročila — 13: Čas, plošče — 18: Preharna sportnikov (ga. Zemljanova) — 18:30: Zenitno pravo (ga. dr. Grossmann Fini) — 19: Plošče — 19:30: Poročila za inozemstvo (Klub esperantistov) — 20: Koncert slovenskega šramel-kvarteta, vmesne šlagerje poje Mirko Premelč — 20:45: Prenos koncerta »Grafike« iz Delavske zbornice — 22: Čas, poročila, Radiojazz.

Torek, dne 9. jan. 12:15: Plošče — 12:45: Poročila — 13: Čas, plošče — 18: Otroški kotichek (ga. Gabrijelčičeva) — 18:30: Plošče — 19: Francoščina (prof. Prezelj) — 19:30: Nacionalno predavanje (Viktor Pirnat) — 20: Radio-orkester izvaja skladbe od nagradnega tekmovanja — 21:30: Vokalni koncert Jože Likoviča — 22: Čas, poročila — 22:30: Angleške plošče.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 4. januarja: Kulturna priveditev v Črni mlaki. Red A.

Petek, dne 5. januarja: Raj potepuhov. Izven.

Sobota, dne 6. januarja ob 15.: Turške kumare. Izven. Znatno znižane cene. — Ob 20.: Praznik cvetočih češenj. Izven. Znatno znižane cene.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 4. januarja: Tičar. Red četrtek.

Petek, dne 5. januarja: Zaprt.

Sobota, dne 6. januarja ob 15.: Bohème. Izven.

Sobota, dne 6. januarja ob 20. Dežela smehljaja. Gostuje Mimi Balkanska. Izven. Znižane cene.

Nedelja, dne 7. januarja ob 15. uri: Tičar. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Havajska roža. Gostuje Mimi Balkanska. Izven.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci!

Trgovski

list

se priporoča za inseriranje!

Ureditelj dolgov, poravnalne in konkurzne zadeve, vpeljavo knjigovodstva, stalni nadzor in vodstvo knjigovodstva, sestavo bilanc, revizijo uprave, izdelavo proračunov in kalkulacij, upravo h & vse informativne in druge trgovsko-brne posle poverite zapno koncesionirani
KOMERCIJALNI PISARNI, JOŽE ZAJC
sodni z. dr. revizor in zapris. žepni strokovnjak v knjigovodstvu
LJUBLJANA, FLORIJANSKA ULICA 10/1

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek ● Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani